

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Glanshammars skola
i Örebro kommun

Tillsyn i Glanshammars skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Örebro kommun under våren 2016. Glanshammars skola besöktes av Skolinspektionen den 2 och 3 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2014/2015 nådde nästan alla elever i årskurs 6 kunskapskravet för betyget E eller högre i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan 10,4 och 16,5, med lägst resultat i geografi och högst i idrott och hälsa.

Av skolenhetens egen redovisning för läsåret 2014/2015 framgår att för årskurs 3 var andelen elever som nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska, matematik, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen 95 procent.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-08-15
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-08-15
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-08-15

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Glanshammars skola visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Av tillsynen framgår dock att rektorn behöver organisera lärarnas undervisning så att den bedrivs av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Vidare behöver rektorn tydliggöra skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd samt för uppföljning och utarbetande av åtgärdsprogram. I skolans arbete med att

planera, utvärdera och utveckla utbildningen behöver dokumentationen av uppföljningen av skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av elevernas trygghet och studiero förbättras så det kan ge en samlad bild av utbildningens kvalitet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örebro kommun att senast den 15 augusti 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Beskrivning av arbetsområdet

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Örebro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska skapa rutiner för arbetet med att besluta om och följa upp åtgärdsprogram, samt rutiner för vad som gäller när ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

2016-04-15

4 (11)

Dnr 43-2015:9318

- Rektorn ska upprätta nya åtgärdsprogram för de elever som efter en utvärdering är i behov av fortsatt särskilt stöd samt se till att åtgärdsprogrammet förses med ett nytt beslutsdatum och beslutsfattarens namnunderskrift.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att utarbeta, besluta om och följa upp åtgärdsprogram. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i utformandet av åtgärdsprogram.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Vidare ska det framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2014:40) *Arbete med extra anpassningar särskilt stöd och åtgärdsprogram* framgår att rektorn bör skapa rutiner på skolenheten för att utarbeta, dokumentera och besluta om åtgärdsprogram samt rutiner för vad som gäller när åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Vidare framgår att skolan ska upprätta nya åtgärdsprogram för de elever som efter en utvärdering är i behov av fortsatt särskilt stöd samt se till att programmet förses med ett nytt beslutsdatum och beslutsfattarens namnunderskrift.

Av rektors skriftliga redovisning framgår att det finns ett antal elever som under de senaste sex månaderna har fått särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att denne inte har fattat beslut om särskilt stöd någon gång under läsåret 2015/2016. Trots detta har det upprättats åtgärdsprogram för några elever. Rektorn menar att det finns en osäkerhet på skolan om när åtgärdsprogram ska utarbetas. Rektorn menar att det är ett område som behöver tydliggöras för att det ska bli klart för alla som arbetar på skolan. Av intervju med elevhälsans personal framgår att de inte alltid gör någon skillnad på extra anpassningar och särskilt stöd.

Av intervju med rektorn framgår att när det gäller arbetet med att utvärdera upprättade åtgärdsprogram är skolan i ett "mellanläge". De åtgärdsprogram som finns följs upp av lärare, speciallärare och specialpedagog. Åtgärdsprogrammen kan därefter löpa vidare utan att nya åtgärdsprogram utarbetas eller beslutas av rektorn. Av intervju med lärarna framgår att i de fall läraren, efter en uppföljning, beslutat om att fortsätta med redan beslutade åtgärder har rektorn inte fattat beslut om de åtgärdsprogram som förlängts. Lärarna ger exempel på "förlängda åtgärdsprogram" som ursprungligen beslutades för ett till två år sedan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Örebro kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de krav som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

2016-04-15

5 (11)

Dnr 43-2015:9318

Förutsättningar för lärande och trygghet**Beskrivning av arbetsområdet**

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Örebro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17–18 §§ skollagen samt 33 § införandelagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.
- Rektorn ska se till att den studieorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av utbildning.

Motivering till bedömning av brist**Lärares behörighet för den undervisning de bedriver**

Skolinspektionen bedömer att det finns lärare vid skolenheten som inte är behöriga för den undervisning de bedriver.

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av proposition 2009/10:165 framgår vidare att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

2016-04-15

6 (11)

Dnr 43-2015:9318

Skolinspektionen har begärt in en redovisning av undervisande lärare vid Glanshammars skola. Av redovisningen framgår att elever i olika årskurser undervisas av lärare som saknar ämnesbehörighet för undervisning i följande ämnen: samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen, svenska, matematik och engelska.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn har organiserat lärarnas undervisning i årskurs 1–3 utifrån principen att ha färre lärare som undervisar i varje klass framför att utgå från lärarnas behörighet. Inför hösten 2016 planerar rektorn att som utgångspunkt för tjänstefördelningen behålla systemet med att utgå från att ha färre lärare för en klass framför att utgå från lärarnas behörighet för årskurserna 1–3.

Av intervjun framgår vidare att lärarna i viss mån undervisar utifrån sin behörighet i årskurs 4–6, förutom i ämnena matematik och naturorienterande ämnen. Vidare framgår att det finns lärare i årskurs 4 som skulle ha kunnat undervisa i årskurs 5 och 6 för att ge elever behöriga lärare i olika ämnen. Rektorn beskriver att detta ska ändras till hösten 2016 så att skolan får mer av ett ämneslärarsystem i årskurs 4–6.

Studievägledning

Skolinspektionen bedömer att eleverna i årskurs 6 inte ges någon vägledning inför val av fortsatt utbildning.

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer, utom förskolan och förskoleklassen, ska ha tillgång till personal med kompetens för att deras behov av vägledning inför framtida utbildning och yrkesval kan tillgodoses. Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Av intervju med rektorn framgår att eleverna inför valet av moderna språk i årskurs 7 inte får någon vägledning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Örebro kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de krav som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Styrning och utveckling av verksamheten

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

2016-04-15

7 (11)

Dnr 43-2015:9318

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Örebro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska dokumentera skolenhetens kunskapsresultat samt resultatet av arbetet med att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i dokumentationen av skolenhetens kunskapsresultat samt resultatet av arbetet med att skapa trygghet och studiero.

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen ska vara att de nationella målen uppfylls. Vidare framgår att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I samband med tillsynen har rektorn inkommit med skolenhetens dokumenterade kvalitetsarbete. I redovisningen beskrivs skolans kunskapsresultat gällande antal elever som uppnått godtagbara kunskaper i årskurs 3 samt antal elever som uppnått lägst betyget E i samtliga ämnen i årskurs 6. Vidare framgår att ämnena engelska och matematik har den lägsta måluppfyllelsen och att övriga ämnen har en likartad fördelning av betyg. Av redovisningen framgår inte skolans betygsresultat för olika ämnen. I redovisningen beskrivs inte heller skolans resultat av arbetet med att skapa trygghet och studiero. Av Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet (SKOLFS 2012:18) framgår att rektorn bör se till att dokumentationen är tillräcklig för att ligga till grund för beslut på enhetsnivå om prioriteringar och utvecklingsinsatser samt att rektorns bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiv och ändamålsenlig för enhetens kvalitetsarbete. Då skolenheten saknar en dokumenterad redovisning av skolenhetens kunskapsresultat i olika ämnen samt en redovisning av resultatet av arbetet med att skapa trygghet och studiero bedömer Skolinspektionen att dokumentationen inte tillfullo uppfyller detta syfte.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Örebro kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de krav som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

2016-04-15

8 (11)

Dnr 43-2015:9318

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärn timer och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

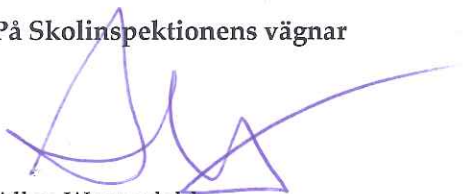
2016-04-15

9 (11)

Dnr 43-2015:9318

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Lena Stadler
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Glanshammars skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2016-04-15

11 (11)

Dnr 43-2015:9318

Fakta om Glanshammars skola

Glanshammars verksamhet omfattar förskoleklass, grundskola 1–6 samt fritidshem.

På skolan går 321 elever. I förskoleklass går 66 elever och i grundskolan 255 elever.

Skolenheten leds av en rektor. Skolenhetens inre arbete är organiserat i fem arbetsenheter, förskoleklass, årskurs 1, årskurs 2, årskurs 3 och årskurs 4–6. Varje arbetsenhet leds av en utvecklingsledare, som tillsammans med rektor bildar skolans ledningsgrupp.

Fritidshemsverksamheten i Örebro kommun bedöms i ett övergripande huvudmannabeslut.